

Uppstad Kraftverk AS   Org. nr 998 575 648
v/Tarald Rike
Uppstadvegen 94,
4748 Rysstad

NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
e-post: nve@nve.no

Uppstad, den 16. mai 2016

Klage til Olje- og energidepartementet på NVE sitt vedtak om ikke å gi konsesjon til Uppstad kraftverk i Valle kommune, Aust-Agder

I. Innleiing

I brev av 25.04.2016 avslo NVE i sak 201300163 å gi konsesjon til Uppstad Kraftverk AS for utbygging av Håvestøylsåne i Valle kommune i Aust-Agder. NVEs konklusjon lyder slik:

"Håvestøylsåne er en del av Njardarheim, som ble varig vernet gjennom verneplan I for vassdrag (St. prp. nr. 4. 1972-73). Etter NVEs syn vil en utbygging av Uppstad kraftverk svekke verneverdiene. Vassdraget er vernet av hensyn til de alminnelige naturvern- og friluftsinnteresser i og med at områdene rundt er sterkt preget av kraftutbygging. Utbyggingen vil føre til store inngrep og endring av naturlig vannføringsregime i en urørt del av vassdraget. Det omfattende inngrepet vil dessuten ha negative konsekvenser for viktige naturverdier.

Konsesjon kan ikke gis dersom verneverdiene svekkes, jf. vannressursloven § 35, 1. ledd, post 5. NVE avslår derfor søknad om bygging av Uppstad kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her. "

Frå Uppstad Kraftverk AS' side hevder vi at dette avslaget er basert på feil lovbruk, på feil faktagrunnlag og feil sakshandsaming. Meir om dette nedanfor.

Innleiingsvis vil vi og be om eit møte med politisk leiing i OED, saman med ordførar i Valle Steinar Kyrvestad (AP, bekrefte) og stortingsrepresentant for Aust-Agder, Ingebjørg Godskesen (FrP, ikkje bekrefte), før endeleg vedtak vert fatta.

II. Sakshandsaminga

Alle høringsuttalane var positive eller nøytrale, inntil Fylkesmannen i Aust-Agder hadde sett ein ny sakshandsamar på saka, som uttrykte seg negativt, og med i store bokstavar. Og det utan å ha vore på befaring, og nokså sikkert med manglande fagleg kompetanse – ca 3 månader etter at høringsfristen hadde gått ut!

Vedkomande sakshandsamar hadde kopiert setning på setning av sin eigen negative omtale av prosjektet «Melefallet II» i Bygland kommune.

Det er synd at NVE i sitt avslag omfamner desse uttalane, og byggjer einsidig opp ein argumentasjon mot utbygging, som om det skulle vore eit prosjekt i eit naturreservat der det er forbode å bryte ein kvist, når det er i eit heilt vanleg, dog uvanleg uframkomeleg terreng, med uproduktiv lauvskog, som skal ryddast og plantast med gran. NVE sitt avslag er eit døme på ei uakademisk saksframstilling basert på feil og tvilsamt faktagrunnlag.

Korrekt sakshandsaming ville ha vore å bygge på utgreiingar og dokument som låg føre då høyringsfristen var ute. Det er utanforliggande omsyn å skjele til andre prosjekt og hente argumentasjonen frå ei anna sak, og med andre verneverdiar og faktagrunnlag.

Det er omsynet til verneverdiane i Håvestøylsåne som må vere avgjerande! Dersom verneverdiane ikkje taler mot ei utbygging, så har søkjaren eit rettskrav på å få tildelt konsesjon.

III. Feil lovbruk / lovtolking

Avslaget frå NVE er innholdsmessig kort formulert:

«Konsesjon kan ikke gis dersom verneverdiene svekkes, jf vannressursloven § 35, 1. ledd, post 5. NVE avslår derfor søknad om bygging av Uppstad kraftverk.»

Vannressurslovens § 35 Post 5 har ikkje denne ordlyden. Bestemmelsen lyder slik:

«§ 35.(andre vassdragstiltak i vernede vassdrag)

I vernede vassdrag der vernet ivaretas gjennom denne lov, kan eksisterende anlegg bestå og igangværende virksomhet fortsette, om ikke annet følger av §§ 66 og 67. For øvrig gjelder følgende særregler:

1. Eksisterende anlegg kan ikke tas i bruk til nye formål uten konsesjon etter § 8.
Dersom en endring i igangværende virksomhet innenfor rammen av gjeldende konsesjon vil påvirke
2. verneverdiene i vassdraget, kan den bare skje med ny konsesjon. Det samme gjelder for gjenopptakelse av virksomhet som har vært innstilt i minst fem år.
3. I vernede vassdrag er tiltak etter § 12 første ledd ikke unntatt fra konsesjonsplikt etter § 8.
4. Vassdragsmyndigheten kan for nærmere angitte områder i vernede vassdrag fastsette at alle tiltak skal være meldepliktige.
5. **Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot. (mi utheving)**
6. Ombygging av eksisterende anlegg som innebærer utvidelser, kan bare tillates hvis forholdene i vassdraget etter en samlet vurdering vil være miljømessig like gunstige som før ombyggingen.
7. Vannuttak er tillatt i samsvar med § 15. Vassdragsmyndigheten kan likevel fastsette en grense for det samlede vannuttak.
Når vassdragsmyndigheten treffer avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag etter denne lov, skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene. Vassdragsmyndigheten kan avslå en søknad om konsesjon uten
8. ytterligere saksbehandling. Blir det gitt konsesjon, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan verneverdiene antas å bli berørt og hvorfor dette ikke har vært avgjørende for vedtaket.
Langs vernede vassdrag kan vassdragsmyndigheten treffe vedtak om å reetablere vegetasjon som er naturlig på stedet i en sone langs bredden som fastsettes i bindende plan etter plan- og bygningsloven. For tap som
9. følge av vedtaket betales erstatning etter reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom. Med mindre annet er avtalt, fastsettes erstatningen ved skjønn som begjæres av vassdragsmyndigheten.»

«Nye anlegg kan bare tillates hvis verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.»

Lovteksta er naturlegvis meir tufta på tanken om ei samla vurdering, i motsetnad til NVE si feilaktige/ urette sitering av lovteksta.

NVE s avslag er således tufta på ei feil lovtekst, og dermed eit feil rettsleg lovgrunnlag.

Departementet må såleis endre vedtaket til gunst for søkjaren.

NVE sin eigen Veileder (1/2002) peikar på dei «*almenne interesser*» som er avgjerande for at ei utbygging er konsesjonsbelagt eller ikkje. Der står det at «*det er særlig ideelle eller ikke-økonomiske interesser som faller inn under begrepet*», og nemner fiskens frie gang, allmenn ferdsel, naturvern, biologisk mangfald, friluftsliv, etc.

I det aktuelle området er det ikkje dokumentert nokon «allmenn ferdsel» eller friluftsliv eller preg av biologisk mangfald.

Rådgivende Biologer omtaler dette området med dei lågaste «karakterane» anten dei brukar bokstavane A, B, C eller talverdiane 1,2,3,4,5,6 eller stjernesettinga *, **, ***.

Det må understrekast at det er framtidig bruk av området som er det viktige, det er i framtida eit nyplantingsfelt. Det er lite truverdig det som NVE skriv at «*Vernegrunnlaget er urørthet*», i dette området som tidlegare generasjoner har hogd ut alt av barskogen.

NVE tillet seg å skrive at

«Det kan ikke gis konsesjon dersom verneverdiene svekkes, uavhengig av fordelene med utbygging»,

at det er et «*omfattende inngrep*» som «*vil ha negative konsekvenser for viktige naturverdier*» og at Håvestøylsåne er «*en del av Njardarheim*».

Njardarheim er Statskogs eigedom på høgfjellet inne i Setesdal Vesthei. Håvestøylsåne har ikkje grense mot Njardarheim, eller er ein del av Njardarheim.

IV. Feil faktagrunnlag

Kva er så «verneverdiane»? Dette finn vi definert i bakgrunnen for dagens vern av vestsida av elva Otra (elva som renn gjennom Setesdalen), og innover fjellviddene, frå Hovden i Bykle kommune til Storstraumen i Bygland kommune – og vestover til Vestlands- og Sørvestlandskommunane. Verneverdiane er slik definert i St. prp. nr. 4 (1972-73) «Om verneplan for vassdrag», gjerne omtalt som «Verneplan I»: «en vurdering av de økonomiske fordeler ved hvert enkelt objekt sammenholdt med de frilufts, naturvern eller vitenskapelige verdier som ville berøres.»

For orden skuld må det peikast på at Håvestøylsåne ikkje er verna spesielt, men er del av eit stort området som er verna, eit område som i utstrekning kan samanliknast med Hardangervidda.

Den aktuelle elva er alt regulert til kraftproduksjon. Om lag halvparten av Håvestøylsåne vart allereie på 60-talet 100% ført inn i tunnel, som del av Otra Kraft sine kraftverk og tunnellar. Trass det faktum skriv NVE at utbygginga vil føre til store inngrep i «*et urørt vassdrag*». Premissene for avslaget er formulert slik på side 14 i avslagsbrevet:

*”En utbygging som omsøkt vil føre til **store inngrep i et urørt vassdrag** (min utheving), med viktige naturverdier, i et område som ellers er sterkt preget av kraftutbygging. Dette er etter NVEs syn ikke forenlig med utbygging i verna vassdrag, og er etter vårt syn avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Avbøtende tiltak vil etter vårt syn ikke være tilstrekkelige. Fordi det ovennevnte har vært avgjørende har vi ikke gjort en fordel-ulempe vurdering jf. § 25 i vannressursloven. ”*

NVEs faktagrunnlag er heilt feil. Ein kan lure på om dei blandar saman forskjellige prosjekt, fordi dei hadde fleire befaringar same dag.

Det omsøkte Uppstad Kraftverk vil såleis berre nytte ein liten del av elva «oppstraums» for dagens tunnelliniinntak, ca 10 prosent av elvestrekninga. Det er kanskje det mest utilgjengelege «søkk» i kommunen, så utilgjengeleg at NVEs representant på synfaring ikkje ville fare ned dette søkket. Likevel skriv NVE at «området er relativt tilgjengeleg» og «at det er noen hytter i nærheten». Det siste er berre korrekt, dersom ein reknar ca 1,5 kilometer for å vere i «nærheten».

Fagekspertisen, Rådgivende Biologer, i motsetnad til NVE, oppsummerer konsekvensane av Uppstad Kraftverk:

«Tiltaket har liten negativ konsekvens for rødlistearter, terrestrisk miljø, akvatisk miljø, landskap, brukerinteresser og ubetydelig konsekvenser for verneplan for vassdrag, nasjonale laksevassdrag, inngrepsfrie naturområder, kulturminner og kulturmiljø, jord- og skogressurser, ferskvannsressurser og reindrift (kap 3). Dei peikar vidare på at «Vurdering av landskapskvalitet vil alltid være subjektiv, og dette gjør både verdisseting og vurdering av konsekvenser vanskelig.»

Den angitte bekkekløfta har ingen spesiell verneverdi. Så vidt vites er den ikkje registrert som ei verdifull bekkekløft av nokon instans. Bekkekløfter eller bekkedalar er det kilometervis av det området som NVE feilaktig omtaler som Njardarheim. Ein kan bl.a nemne Ljosådalen som truleg har fleire kilometer med bekkekløft. Elles finn ein stort sett «bekkekløfter» eller bekkedalar mest kor ein snur seg ute i terrenget i Setesdal.

Poenget er at det ikkje er verneverdiar som taler imot ei utbyggjing av Håvestøylsåne.

Skogen i området er klassifisert som «uproduktiv skogsmark og bare egnet til vedproduksjon». Grunneigarane har tenkt å snauhogge dette området, plante gran der, slik at det vert produktiv skog. Då vert det greitt både med betre framkomelegheit med veg oppover bekkefarete, slik at området kan utnyttast betre enn før. Kanskje vil ein då kunne bruke området til noko fornuftig. I dag er det vel berre reven som fer der.

V. Kausalitet

Det verkar rimeleg klart at den mangelfulle sakshandsaminga med feil faktum og feil lovbruk kan ha verka bestemmende inn på vedtakets innhald, jfr forvaltningslovas § 41.

Bestemmelsen lyder slik:

«§ 41. (virkningen av feil ved behandlingsmåten).

*Er reglene om behandlingsmåten i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at **feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.**»*

Vedtaket må dermed vurderast som ugyldig etter denne bestemmelsen.

Ein kan ikkje sjå at det ligg føre grunnar for å avslå søknaden. Søkjaren må såleis ha eit rettmessig grunnlag for å få innvilga søknaden, og ein ber om at departementet omgjer NVE's vedtak.

VI. Sluttmerknad

Det er kloke ord det som Verneplan I omtaler:

«Den vegbygging som følger med kraftutbygging kan ha både positive og negative virkninger. I mange tilfelle, og for mange mennesker veier det i sterkt positiv retning at fjellområder blir lettere tilgjengelig. Og det er en gjennomgående erfaring fra kraftutbyggingen hittil at utbyggingen med dammer, veger m.v. ikke støter vanlig friluftaktivitet bort, men tvert imot fører større trafikk inn i områder.»

Dei oppdaterte, rikspolitiske retningslinjer for forvaltning av verna vassdrag er i forskrifta paragraf 3 e, uttrykt slik: ... *«sikre de vassdragsnære områdenes verdi for landbruk og reinsdrift mot nedbygging, der disse interesser var en del av grunnlaget for vernevedtaket.»*

Skogbruk er ein viktig del av landbruksnæringa også i Setesdal.

Med dette vonar vi at OED vil gjere om NVEs vedtak og ynskje Uppstad Kraftverk AS til lukke med eit godt utbyggingsprosjekt!

VII. Påstand

På vegne av Uppstad Kraftverk AS vert det lagt ned slik påstand:

Prinsipalt

Uppstad kraftverk AS vert gjeven konsesjon for utbygging av Håvestøylsåne.

I. Etter vannressursloven, jf. § 8, om løyve til:

- ☐ ***å byggje Uppstad Kraftverk i samsvar med framlagde planar.***

II. Etter energiloven om løyve til:

- ☐ ***byggjing og drift av Uppstad Kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og kraftliner som skildra i søknaden.***

Subsidiært

NVEs vedtak av 25. April 2016 vert oppheva på grunn av feil faktagrunnlag, feil sakshandsaming og feil lovtolking.

For *Uppstad Kraftverk AS*

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tarald Rike', is written over the printed name. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Tarald' and the last name 'Rike' clearly distinguishable.

Tarald Rike